

W. S L U I T E R S
G E S A N G E N.

HET VYFDE BOEK.

Waerschouwinge voor de zonde.

Klachte voor de boosheid, en zorge-
loosheid dezer Eeuwe.

Stem: *Petite brandes.*

1. **O**ch hoe baert de mensche voort
Daeg'lyks in zyn zonden!
Niemand's weg en word verstoord/
Niemand voeld zyn wonden!
Hem en helpt geen onderwyzer/
Hy blyft in zyn onverstand;
't Is of met een gloeyend yzer
Zyn geweten is verbrand.
2. Komt hy in der zonden-kuypl
Noch zoo diep te zinken/
Noch dunkt hem hy is niet buypl/
Dreest ook geen verdzinken:
Hy legt weer zyn hoofd in 't kussen
Als of alles was zeer kilaer/
Laet zich in de slaep weer zussen/
En hy dreest voor geen gevaer.
3. Och hoe lange zult gy noch
Blyven in uw boosheid?
Wanneer zult gy eenmael doch

1 Cim. 4:
2.

Hyt uw zorgeloosheid
 En der zonden slaep ontwaken?
 Wereldsch mensch / en weet gy niet
 Dat bederf u zal genaken
 Gerder dan gy voor u ziet?
 4. Zal men van (spreekt God de Heer)
 Als men valt daer neder /
 Weder opstaen nimmermeer?
 En niet keeren weder
 Als men van de rechte wegen
 Zich alzoo verdwaeld bevind?
 Zal men 't dan noit weer te degen
 Maken als men zich bezind?
 5. Hoe afkeerdt myn volk dan noch
 Zonder weer te keeren?
 Ieder houd vast aen bedrog /
 Niemand laet hem leeren.
 'k Heb gehoord en toegelusterd /
 Men spreekt van geen recht in 't land:
 Ach dat zoo myn volk verdunsterd
 Is van zinnen en verstand!
 6. Niemand / als ik haer aenschout
 In haer goddeloosheid /
 Die daer toond oprecht berouw
 Over zyne boosheid:
 Niemand heb ik hooren spreken /
 Ach wat heb ik doch gedaen!
 Wat al zonden en gebreken!
 Zyn my over 't hoofd gegaen!
 7. Maer een ieder van dien hoop /
 Stout en ongebonden /
 Keerd zich om in zynen loop
 Op den weg der zonden /
 Even als een veerd in 't stryden
 Onbezupst te loopen plag /
 Zonder iets ook te vermijden
 Wat het immer voor zich zag.

Eph. 5:
 14.
 I Thess. 5:
 3.
 Jer. 8: 4.

Ibid.
 vs. 5.

vs. 6.

Ibid.

Ibid.

8. Zelfs

hg. 7.

8. Zelfs ook zal een Opebaer
 Zynen tyd aenmerken /
 Nemen ook haer aenkomst waer
 (O wat wonderwerken!)
 Cortelduyben / Zwael'wen / Kranen;
 Maer myn volk blyft even slecht /
 Het en laet zich niet vermanen /
 't Weet niet van des Heeren recht!
9. Neemt dees dzebe klachte Gods
 Doch / o mensch! ter ooren;
 Gy zyt harder als een rots /
 Wilt gy hem niet hooren.
 Weet gy niet dat Godes goedheid /
 Die vooz 't quaed zoo d'oogen luykt /
 N alleen tot ware boet' leid?
 Daerom haer doch niet misbzuykt.

Rom. 214.

Klachte over 't ontheiligen van den
 dag des Heeren.

Stem: *Psalm 91. Die in Godes bewaring sterk.*
 Of: *O Leidsman en voorganger van.*

Exod. 20:
2.

1. **D**Mer God tot uwen arrebeid
 Ses dagen heeft gegeven /
 En een zich zelfs heeft toegeleid /
 Om hem alleen te leven.
 Ondankbaer mensch! zegt of het niet
 Bestaet in goede reden /
 Dat wy dien dag na zyn gebied /
 Men hem alleen besteden?
2. **O!** dat wy zyn zoo trouw' en graeg
 In 't onze te volbzingen /
 En al te ontrouw ende traeg
 In Godes heil'ge dingen!
 Wy doen de gantsche weke dooz
 Onz' eigen werk met lusten /

En

- En als ons Godes werk komt vooz /
 Zoo laten wy 't berusten.
3. De mane van den Sabbathdag
 Word God wel toegeschreven /
 Maer in der daed zoo word hy (ach!)
 De wereld slechts gegeven.
 Ja Satan en het booze vleisch /
 Die dan op 't minst gestuip zyn /
 Verkrygen dan op 't meest haer eisch /
 Waer over zy staeg upt zyn.
4. 't Is waer men diend wel eerst in schyn
 Een uur of twee den Heere /
 Daer na gaet ieder na het zyn /
 Vergetende Gods eere.
 Dan gaet alle ongebondenheid /
 Zoo grof en boven maten /
 Als of all' ongodzaligheid
 Was gantschlyk toegelaten.
5. Wanneer geschied meer oberdaed
 In Steden / Dlekken / Dorpen /
 Als dezen dag / wanneer men 't quaed Job 15:
16.
 Als water in ziet sloppen?
 't Is drinken / klinken / vechten / slaen /
 Druyl-spreken / vloeken / zweeren /
 't Is zingen / springen / spelen gaen /
 En pronken met de kileeren.
6. Indien gy op des Heeren dag
 Niet anders wilt bedryven /
 't Zoud' al zoo goed zyn / dat m' u zag Ies. 1: 12/
14.
 * Gy uwen arbeid blyven.
 Want God vermag die feesten niet /

* Want de zondige werken zyn de slaefachtigste van allen,
 ende meer dan der potten last, ende in allerley slym der
 aerden te werken, als d'Israëlitien in Egypten gedwongen
 waren te doen, Psalm 81: 7. Even het eygen werk des
 duyvels Hierom zegt ook Augustinus, dat het beter ware
 te ploegen, als te dansen, op den Sabbathdag. Augustin.
 in tit. Psal. 92.

Jes. 1: 12/
14.

En zulke Sabbath-dagen /
Zy zyn hem tot vermoedheid / ziet /
Hy kanze niet meer dragen.

Mal. 2: 3.

7. Ja God zal uwer feesten dzekt
Op u zoo vast en dichte
Haest stropen / dat hy overdekt
Geheel uw aengezichte /
Zoo datm' u met den zelven zal /
Als op een vuylnis-wagen /
Ten toone stellen over-al /
En walgelyk weg dragen.

Jesa. 58:
13/ 14.

8. Maer zoo gy af-heerd uwen voet /
Om van des Heeren Rust-dag /
Niet meer / met zulken wzebel-moet /
Te maken 's bleesches lust-dag /
En zoo gy u alleen verlust
In d'heiliging des Heeren /
Hy zal u met veel lust en rust
Verheffen en vereeren.

Lichamelyke ruste helpt niet op den
dag des Heeren, zonder ware heili-
ging des zelveu.

Stem: *Groote God, die d'aerdsche Goden.*
Of: *Als de hooge nood by tyden.*

1. **M**eed gy dan den dag des Heeren
Zoo te bieren en te eeren
Slegs met enkel ledig gaen:
d'En den and'ren te verzellen /
En wat praetjes te vertellen?
Neen / hier mee is 't niet gedaen.

Exod. 20:
5.

2. Dit en mag geen Heiligen heeten:
't Heil'gen moet gy niet vergeten:

* Heil'.

- * Heil'ging is het oogemerck /
 Waerom God alleene woude /
 Dat de mensche zich af-houde
 Van zyn dagelyksche werk.
3. Ledig wezen / ende rusten /
 Maer alleen tot 's lichaems lusten /
 Zonder heil'ging van zyn naem /
 Is in geenerlei manieren
 's Heeren heil'ge rust-dag vieren ;
 't Is maar voor u vleesch al t'zaem.
4. 't Is den dag des Heeren vieren
 Met d'onredelyke dieren /
 Met het domme stomme vee /
 Die ook van haer arbeid rusten / Exod. 20:
10.
 Maer zich niet in God verlusten ;
 Denkt dan op het Heil'gen mee.
5. Als gy uyt het Huys des Heeren
 Weder na uw Huys zult keeren /
 Set u dan terstont niet neer Exod. 32:
6.
 Slegts tot eten / dzyngen / spelen /
 Lacchen / jokken ende quelen /
 Want daer med' krygt Godt geen eer.
6. Door Gods Woord wel t'oberpeynzen Luca 2: 19.
 En dat / zonder eenig beynzen /
 Wel te passen op zyn hert /
 Door gesprek van heil'ge dingen / Luca 24:
14.
 Door na-lezen / bidden / zingen / Act. 17: 11.
Ephes. 5:
19/ 10.
 Godes dag geheiligd werd.
7. Zoekt gy eerlyk tyd-verkorting
 Neemt voor al dog geen opschorting
 Tot des Heeren heil'ge dag :

* Want de ruste op den sabbath-dag is zoo verre den Christenen bevolen, als het tot heilinge des zelve dienen kan: ende de arbeid is zoo verre verboden, als het is eene verhingende des uyerlyken ende innerlyken Gods-dienstes.

Maer kiest een van uw zes dagen /
Op dat God / na zyn behagen /
Gansch den zynen houden mag.

Wy en moeten geen lichamelyke verlustingen op dezen dag gebruyken, dan zoo verre als de ziele daer door geholpen mag worden, om dies te williger Godes-dienst te volbrengen.

Klagte en bewys dat 'er weinig liefde onder de menschen is.

Stem: *Psalms 18. 22. of 45. Myn hert wil nu een zeer schoone lied voortbrengen.*

Matth. 24:
13.

Soo immermeer waerachtig is bevonden /
Of zo het zal verbult zyn t'een'gen stonden /
't Geen eertyds is van Christus zelfs voorgezied
Van d'overdaed der ongerechtigheid:
Dat ware liefd' haer woord niet meer zal houden /

Maer datze dan in velen zal verkonden;
Soo is als nu (gelijk men ziet en hoord)
Veel meer dan oit waerachtig dit zyn woord.
2 Hoe heeft wel eer het liefden vper geblonken /
Waer van men nu ziet nauwelijks een'ge vonken?
Soo dat het wil geheel zyn uitgeblust /
Indien niet haest onz' liefdeloosheid rust.

1 Cor. 13:
1 / etc.

1 Cor. 12:
13.

1 Cor. 13:
4.

Ibid.

Den aerd der liefd' heeft Paulus naer het leven
Ons afgebeeld / en treffelyk beschreven;
Maer zien wy op den weg die hy wyft aen /
Straliks merkt men hoe wy buiten spore gaen.
3. De ware liefd' (zegt hy) die is langmoedig /
Sy is tot elk / ook zelfs den quaden / goedig:
Tot haestigheid en toorn zyn wy gereet /
Doet iemand ons maer 't alderminste leed.
De ware liefd' en is niet licht afgunstig:
Dooz heete nyd zyn wy gemeenlyk bygunstig. De

De liefde en doet geen ding lichtveerdelikt: *Ibid.*
 Wy gaen verkeerd ook zonder schroom of
 schyft.

4. De liefde en is niet groots noch opgeblazen *Ibid.*
 Dooz hobaerdy: maer och! wy stinkend' azen
 Zyn trots en præt / wy achten and'ren niet /
 Wy zyn 't alleen / indien ons recht geschied.

De liefde dypft geen ongeschikten handel / *vers 3a*
 En gaet oprecht in allen haren wandel:
 Maer wy zyn zoo verkeerd en ongeschikt /
 Dat d'eene mensch den anderen verstrikt.

5. Zy zoekt ook niet haer zelfs in allen deelen /
 Maer te gelyk 't proeft en heil van beelen;
 Wy zoeken maer alleen onz' eppen winst /
 Hoe 't and'ren gaet / dat raekt ons niet in 't
 minst; *(len;*

Een ieder heeft in 't spreekwoord goet gevals
 Elk vooz hem zelfs / en God zy vooz ons allen.
 Den snooden streek van Cain volgt men na / *Gen. 4: 7.*
 Wat roert 't my hoe 't met myn broeder ga.

6. De liefde word tot toozne niet verbitterd: *1 Cor. 3: 3.*
 Maer wy alzoo / dat ons het lichaem zitterd.
 Zy denkt niet van een ander eenig quaed / *Ibid.*
 Trouwt alles wel van harez naesten staet:

Maer wy helaes zeer licht een quaed vermoes
 Van ieder een in onzen boezem voeden; *(den*
 Wat iemand wel of twyflig doet of zegt /
 't Wordt als van ons ten quaedsten uitgelegt. *vers 6.*

7. De liefde zal haer nimmermeer verblipden
 In onrecht / maer in waerheid t' allen tyden:
 't Verheugt ons en het doet ons zacht en zoet /
 Als iemand maer het quade lyd of doet.

De liefde zal ook alle ding bedekken / *vers 7d*
 't Vergeten quaed niet wederom herwekken:
 Wy graben licht alle oude slooten op /
 Het moet 'er uyt dat ons steekt in de krop.

8. De liefde gelooft all' ding van zynen naesten: *Ibid.*
 V. Boek. D Onz'

Ibid.

Onz' oordeel is altyd van hem ten quaetsten.

Zy hoopt / of schoon de mensche zig vergaet /

Dat hy het niet en heeft gemeend zoo quaed /

Wy zoeken zyn gebreken te vergrooten /

Ibid.

En zoo hy valt / hem daedlyk om te stooten.

De liefde kan verdragen alle ding : (ring.

Wy zoeken wraek en weerwraek zeer ges

9. O liefde schoon ik u in alle hoeken

Met groote moeyt' en arrebeid ga zoeken /

Ik vind u niet / gy zyt vertrokken gaer /

Ik zoekt nochtans uw oude stappen naer /

Op hope dat gy eenmael weer zult komen /

En woonen gaen ten minsten by de vromen.

Vriendinne komt : de wereld die vergaet /

Zoo gy vertoefd en uytblyft al te laet.

Afmaninge van Onkuysheid.

Stem: Ps. 106. Dankt God, want hy is vriendelyk.

Cit. 2: 5:

1. **Z**et kupsch na lichaem en gemoed :

Dat maekt u 't gantsche leven zoet :

Gal. 5: 22.

Want kupsheid geeft veel rust en vrede /

2 Sam. 13:

Onkupsheid niet dan onrust baerd /

2/4

En brengh geduur'ge quelling mede /

Waer door de ziele werd bezwaerd.

2. Onkupsheid is een buur der hell' /

't Welk Satan heeft tot een gezel /

Tot rook / verblindinge der oogen /

Schandael tot licht / tot affchen schaemt' /

Eph. 5: 9.

Als die wy ook niet noemen mogen

Indien wy Christ'nen zyn genaemd.

3. Die wel-lust zweld haest op een bloed /

Wiens water schynd te wezen zoet /

En liefslyk voortvloeid als Givieren /

Maer die tot haer verdorf alree /

Met

- Met snellen loop haer zoetheid stieren
 In zoutheld van een pekcl-zee.
4. d' Onkupsche krygt voor oncen vzeugd
 Veel ponden ramp en ongeneugd / (ken;
 Die hier/maer meest hier namaels d'ruk=
 Hy werd met dooznen scherp gepzikt /
 Wanneer hy kroozen meend te plukken:
 't Geen hy bejaegd / hem zelfs verstrikt.
5. Wanneer de brand der wellust glind /
 En met haer heete blam ophind /
 Zoo daeltze met een stank ter hellen;
 Kort-wplig is het dat vernaeht /
 Maer eeuwig is het dat zal quellen:
 Een zoetheid altyd galle bzaekt.
6. Onkupsheids alder-eerste lust
 Is vol van angst / die 't hert ontrufft;
 De daet vol grouwel / schand' en smaetheid;
 d' Mitkomste vol van schaemt en rouw;
 En zy geheelyk niet dan quaetheid /
 Indien men haer te recht aenschouwt.
7. Steld altyd u Gods vzeze voor:
 Die steek' u bleesch gedurig door /
 Dat 's bleesches lust u niet doozsteke.
 Zoekt repn en geestelyk vermaek;
 God heeft een eeuw'ge wellust-beke
 Van ongelyke zoeter smaek.
8. In tranen blufft d'onkupsheids gloed;
 Denkt hoe uw lichaem wezen moet
 Des Heil'gen Geestes eygen tempel:
 Dynst daer de gnade lust dan uyt /
 En alffe weer komt aen den d'empel /
 Zoo laetze daedlyk zyn gestuyt.
3. Uw leen zyn Christi leen / dies ziet /
 Dat gy de leden Christi niet
 Maekt t'eeniger tyt tot hoeren leden;
 Maer hangt den Heer staeg aen alleen
 Met waer geloob' en kupsche zeden /

Prob. 7:
 22/ 23.
 I Cor. 7:9.
 Spr. 9:9.
 Prob. 9:18.
 Job 20:5.
 Apoc. 19:3.

Ies. 57: 20/
 21.
 Levit. 18.
 Job 31: 9/
 10.
 Rom. 6:
 11.
 Joh. 13: 9/
 11/ 12.
 Gen. 39: 9.

Gal. 5: 22.

Pf. 36: 9.

I Cor. 6:
 19.

I Cor. 6:
 15/ 16/ 17.

- Op dat uw geest met hem zy een:
 Ps. 55: 16. 10. Denkt hoe de dood all' oogenblyk
 A dreygd een onberwachte schyck /
 Zoo zult gy licht van wellust gruwen;
 Bemind van herten matigheid /
 Act. 24: 25. Col. 3: 5. Zoo zult gy qua begeerten schuwen;
 Zyt neerstig / vlied nalatigheid.
11. Doet altyd iets / op dat / wanneer
 De Satan komt / hy nimmermeer
 A leeg maer altyd bezig vinde:
 Leeg-gangers vat hy alderbest /
 Ja hy bespringt haer heel gezwinde /
 Gelyk een hond zyn lege nest.
- Job 31: 1 / 7 / 9. 12. Maekt met uw oogen een verbond /
 Op dat gy niet tot een'ger stond
 Uw hert dooz d'oogen laet verlokken.
 Bid God staeg / dat dooz zyn geleid'
 Uw oogen werden afgetrokken /
 Om niet te zien na d'pdelheid.
- Ps. 119: 37. 2 Cor. 11: 2. 13. Uw ziel en is geen repne Maegd /
 Die d'euw'ge Bzuydegom behaegd /
 Indien gy zyt ontbloot van kupsheid:
 Want zulke mind de Bzuydegom
 By wien deez' eed'le deugd te huys leid /
 En houd haer vooz zyn epgendom.
- Spr. 19: 5. 14. Zoo wederstaet dan quade lust;
 Laet d'eerste blam voozt zyn geblust.
 Schoon 't eerst wat moeielyk schynt te
 wezen
- Spr 6: 20. Dooz 't quaed-geregeld vleesch en bloed /
 Het zal u liefelyk zyn na dezen /
 En maken vzoelyk u gemoed,

Tegens roem op veel drinken.

Stem: *Psalm 77. Ik heb myn stem opgebeven.*
 Of: *Al die woont in 's Hemels thronen.*

1. **G**ij die roemd / dat gy als mannen / *Ies. 5: 12.*
 Ja als helden / groote kannen
 In der haest tot op den grond
 Meesterlyk uptdrinken kond:
 Dat gy zyt der bazen bazen
 In het lichten van de glazen /
 Suppend' ieder van de bank
 Zonder eens te werden krank.
2. Wat beroemd gy u in 't quade / *Ps. 52: 8.*
 Tot u eigen schand en schade /
 Met een zinneloos gemoed;
 Wven roem en is niet goed.
 't Is een roem die laster waerd is / *1 Cor. 5: 6.*
 Die van 's dupbels eigen aerd is.
 't Is zyn eer in schand' gezocht /
 Als men op het quade pocht. *Phil. 3: 19.*
3. Hond gy veledrankis verdouwen /
 Sonder 't hoeft daer van te klouwen?
 Dat en is geen groote zaek;
 Ook een Ezel doet het vaek.
 Meerder konst is zober blyben /
 En de zupp lust upt te dypben:
 Want het is de sterkste man / *Prov. 16:*
 Die hem zelfs verwinnen kan. *32.*
4. Geeft gehoor / gy Bacchus helden /
 Wilt uw manne kracht niet melden / *Snr. 32:*
 Prest ook niemand met geweld *28.*
 Om met u te tre'en in 't veld.
 Weest ten minsten zoo bescheiden /
 Als wel eertpds was een Heyden /

Die aen niemand meer en schonk /
Dan hy met believen dzonk.

5. Die een mensch tot zonde dzingen /
En hem met geweld derf dwingen /
Tegen lief of leed / tot quaed /
Verder als de duyvel gaet.

Want hy zoekt de mensch met vleiden
En lief-kozen te verleiden :

Zoo gy weigerd zyn gebied /
Hy en kan u dwingen niet.

Habak. 2: 6. Wee die dzinken geeft een ander
15/16. Fleisch of flessche na malkander /
En hem dzonken maekt geheel /
Gy zult krygen ook uw deel ;
Want des Heeren toozne beker /
Sal zich tot uw wenden zeker /
't Dupl uptzaekzel blyft verspreid
Over all' uw heerlykheid.

Alzoo was ook de wet Platonis, andere niet toe te drin-
ken ende te brengen ; ende der Spartaner ordonnantie
was: *ut bibat arbitrio pocula quisque suo*. Dat ieder dronk
en teerde, zoo als hy zelfs begeerde.

De Grieken plegen in hare brasmalen te zeggen, *Eepitbi*
Ee Apitbi. het welke de Duytschers, die haer ridder-
lyk daer in navolgen hebben overgeset, *Sauf, oder ent-*
lauf, ende in ons Nederlandsch kan gesegt werden ; *of*
suypt, of ontsuypt. Dit heilloose doen volgen nog veel
genaemde Christenen heden ten dage, ja maken het
noch wel erger: Want zoo iemand den overdadigen
drank al ontgaen wilde, men laet hem zulks niet toe,
maer het is; *suypt, of vecht met my: of suypt'et op,*
of de kan op de kop.

Door 't gulzig zuypen op de wel-vaerd van het Land.
Maeckt menig mensche dat Gods toorn daer over brand.

Christus waerschouwinge voor onnutte
zorge en gierigheid. Matt. vi: 24.

Stem: *Snoode Wereld, Satans boele.*
Of: *Wie sleet beugelyker dagen.*

1. **N** Iemand kan gelyk twee Heeren /
Die malkander tegen zyn /
Dienen en zoo trouw'lyk eeren
Dat hy ieder geve 't zyn'.
Want hy zal den eenen haten /
En den and're lieben meer /
D'En aenhangen boven maten /
En verachten d'ander weer.
2. Gy en kund niet dienen Gode
En den Mammon eben ree /
Want verscheidene geboden
Geeft een ieder deze twee.
Daerom zyt niet booz uw leven /
Soo bezogd met ongeduld /
Wie u spys en drank zal geven /
Daer gy u meed' boeden zult.
3. Noch zyt zoo met zorg bestreden
Dooz u lichaem boven maet /
Waer gy u zult mede kleeden /
En behouden goeden staet /

Segt

Even zo weinig als iemand eenen Turkschen, en de Chri-
stenen eenen Antichristischen ende recht-gelovigen
Heere te gelyk dienen kan, even zoo weinig is het mo-
gelyk te gelyk God ende den Mammon te dienen, de-
wyle zy heel verscheiden heeren zyn, verscheidene en
tegen malkander strydende raden en gebodē hebbende.
Indien ons God het leven heeft gegeven, ende het lichaem
heeft geschapen, 't welk meer is dan het gene dat tot

Segt eens / of niet meer het leven
 Dan des levens boedzel is /
 En het lichaem daer beneven
 Dan de kleedinge? Gewis.

4. Siet den leven ende lichame behoefd, als daer is kost ende kleedinge: zoo zal hy ook zonder twyffel wel geven het gene dat minder is, te weten des levens ende lichaems behoefte, Ja die ons het meerder gegeven heeft, doen wy 't van hem niet en eischen, zal ons die weigeren het minst, als wy 't nu hertelyk van hem begeeren? Die u dan het leven gegeven heeft; zal u ook de spyze geven: die u het lichaem gegeven heeft; ook de kleedinge. Ja ik zegge noch meer: *Die om uwent wille ook zynen eigenen Sone niet gespaert en heeft, hoe en zal by u ook met hem niet alle dingen schenken? Rom. 8: 32.* Die gegeven heeft *het hemelsche Brood, Joan. 6: 33.* zoude hy u het aerdsche weigeren? *Die u bekleed heeft met de kleederen des heils, ende den mantel der gerechtigheid u heeft omgedaen, Jesa. cap. 61: vers 10.* zoude hy u een linnen ofte laken kleed weigeren; Leerd dan uit de grootere ende eeuwige ontfangene weldaden, die mindere ende tydlyke van hem te verwachten. Soude onze Hemelschen Vader ons spyse weigeren, die ook niet een vogeltje van honger laet vergaen? Wy zyn doch beter ende edelder dan de vogeltjes. Wy zyn geschapen na Gods Evenbeelt. *Gen. 1: 27:* Sy al zoo niet. *Twee muschken worden om een penninksken verkocht; Matth. 10: 29.* Wy zyn niet door vergankelyke dingen, *Silver ofte Goud, gekocht ende verlost, maer door het dierbaer bloed Christi, als eens onbestraffelyken ende onbevleeten Lams, 1 Petr. 1: 18, 19.* De vogeltjes vallen op der aerden, ende eens gestorven zynde wordenze noit weder levendig: wy van den Heiligen Geest wedergeboren zynde, zullen in het eeuwige leven overgezet worden. Voorwaer, een Huys-vader, die zyne Ossen, Koeyen, Hoenderen, Verkens in zyn huys voedet, en zal zyne kinderen de spyse niet weigeren. Hierom zingt

4. *Siet des Hemels bog'len zwaaijen /
 Onbezorgd in haer natuur /
 Die niet zaeijen noch en maeijen /
 Noch verzamelen in de schuur.
 En nochtans uw Hemelsch Vader
 Doed dezelve na haer wensch:
 Gaet gy die niet allegader
 Veel te boven / eed'le mensch?*
5. *'t Helpt niet dat de mensch hem quelle:
 Wie kan met bezorgd te zyn
 Toedoen tot zyn lengt' een elle?
 Maekt u zelfs vergeefs geen pyu.
 En wat zyt gy voor de kleeding
 Soo bekommerd en ontsteld!*

Siet /

*zint de Koninklyke Sangmeester: Die het Vee zyn voeder
 geeft; den jongen Raven alffe roepen. Psal. 147. 9. Van
 gelyken spreekt Job zoo heerlyk ende aenmerkelyk:
 Vraegt doch de beesten, ende elk een van die zal't u lee-
 ren: ende het gevogelte des bemels dat zal't u te kennen
 geven. Ofte spreekt tot de aerde, ende zy zal't u leeren:
 ook zullen't u de visschen der zee vertellen. Job 12: 7, 8.
 Wat leeren die zelve? wat zingen zy? Dit is hare stemme,
 dit is haer gezang des avonds en des morgens: Die het lic-
 haem gegeven heeft, zal ook de spyse geven. Ja alwaer
 het schoon dat de vogelen ende dieren van hem vergeten
 wierden, zoo en wil hy u nochtans niet vergeten noch
 verlaten. De jonge leeuwten lyden armoed, ende bon-
 geren; maer die den Heere zoeken, hebben geen gebrek
 van eenig goed. Psal. 34: 11.*

*Al sorgde de mensche syn herte in stukken, om een groter
 scheute zyns lichaems te hebben, 't en zal dies te meer niet
 zyn; ende al en zorgd hy daerom niet, zyn lichaem sal zy-
 nen vollen wasdom evenwel krygen; ja het lichaem wast,
 groeid ende zet sich, sonder dat wy dat gevoelen of ge-
 waer worden; alsoo ook, 't zy dat de mensche hem met
 zorgen uyt-teere, ofte dat hy alle onnutte zorge van hem*

- Ziet / tot uwer ober-reding /
 Zelfs de Lelien in 't veld ;
6. Hoe zy wasschen ende groepen :
 Zy en arbeiden niet /
 Noch en spinnen niet / en bloeyen
 Schoonder als op aerden iet.
 Ja ook Salomon de Koning /
 In zyn Heerlykheid zoo breet /
 Was in zyn vergulde woning
 Noit / als een van deez' bekleed.
7. Soo nu God het gras dat heden
 Is / en morgen word verbzand /
 Alzoo cierlyk wil bekleeden
 In het veld en 't woefte land /
 Sal hy u dan niet veel meerder /
 O gy klein geloob'ge schaer /
 Die gy hem zyt zoo veel weerder /
 Kleeden ende nemen waer ?

8. Daer

werpt, die portie der goederen die hem God toegeleid heeft, min noch meer, zal hem geworden. Hier leid ons Christus als metter hand, niet in de hoven (omdat de Hof-lelien ende bloemen enigzins aen menschelyke forgen mogten schynen verbonden te zyn) maer op het veld, om te aenschouwen zeer lustige bloemen, dewelke God heeft bekleed ende aengedaen, zommige als met een rok van wit fyn lynwaet, zommige met een purperen kleed, zommige met incarnaet-rood, zommige met hemelsblaeuw, sommige met verscheidene koleuren. Seer groot en heerlyk is geweest het cieraed des Koninks Salomons, 1 Reg. cap. 4. en 10. Maer daer en is geen cieraet geweest boven de glans der Lelien en andere bloemen, want wat heeft zoo aengenaem rood, als een Roose? zoo lieffelyk wit als een Lelie? Dat ook de Viool bloemkens alle purper ende Hemels-blaeuw te boven gaen, zullen u beter uwe eigene oogen, als eenige reden te kennen geven. Wat zyde, wat Koninklyk purper, wat tapyt-
 cieraed

8. Daerom zyt niet meer t' onbzedde /
 Seggende / wat zullen wy
 Eten / drinken of waer mede
 Ons bekleden noch daer by ?
 * D' Heidenen / die niet gelooven /
 Soeken deze dingen al.
 Uwe Vader ziet daer boven /
 En weet wat u seplen zal.
9. Maer zoekt eerst Gods Koninkrycke /
 Ende zyn gerechtigheid /
 En deez' dingen te gelycke
 Sullen u zyn toegeleid.

Syt

cieraed kan by de bloemen geleken werden? wat syn ook eenige koleuren zoo konstig door malkanderen geweuen of geborduert, als de koleurē door een gemengt zyn in eē bloem? Maer wat is nochtans ook een lelie? het is een bloemken op de aerde wassende, welke heden geboren word ende morgen sterft. Wat is de mensche, hy is het beeld Godes; hy is een Palmboom, die in het huys Godes geduerig groeyen moet. Seer zoet zingt David: *De rechtveerdige zal groeyen als een Palmboom: hy zal wassē als een Cederboom op Libanon. Die in het huys des Heeren geplant zyn, dien zal gegeven worden te groeyen in de voorhoven onzes Gods. In den gryzen ouderdom zullen zynoch vruchten dragen: zy zullen vet ende groene zyn. Psal. 92: 13, 14, 15.* De bladeren eener Lelie vallen in weinig tyds af. De mensche is als een boom geplant aen water-beken, welkes blad niet af en valt. *Pf. 1: 3.* Soude dan God eene vergankelyke Lelie kleeden, ende den eeuwigen Palmboom verzuymen? O gy klein-geloofige!

* De Heidenen, zynde onwetende van de bysondere voorzienigheid Godes over een ieder der zynen, zyn zoo vol van zorgvuldigheid, meinende dat het al door hare zorge moet verkreuen zyn, ende en zyn niet geruft, ten zy datze daer voor haer oogen zien, wat ze eten ende drinken, ende waer mede zy haer kleeden zullen. Maer gy die u

voor

Syt dan niet bezorgd booz morgen;
 Want de morgen zal wel broeg
 Dooz het zyne moeten zorgen /
 Elk dag is zyn quaet genoeg.

voor waare geloovigen uytgeeft, weet immers, dat uwe Hemelsche Vader weet, wat gy behoeft ende van noden hebt. Doet het uwe, als een gehoorfaem kind, ende laet de rest op uwen Vader aenkomen. Hy is de *Vader*, en zal hy u dan niet verzorgen? Hy is uwen Vader, zal hy u dan niet lief hebben? hy is de *Hemelsche Vader*, en zal hy dan niet komen? *Indien gy, die boos zyt, weet uwe kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal uwe Vader, die in de Hemelen is, goede gaven geven, den genen; dieze van hem bidden. Matth. 7: 11.*

Soo wy van het geestelyke ende het Hemelsche alle onse zorge maken, om dat te bekomen, zoo zullen alle andere aerdsche dingen ons toegegeven worden als eene overmate en toegifte. Want God handelt als een ryk Koopman, van welken iemand vele gekocht heeft. Hebt gy van den Hemelschen Juwelier gekocht de geestelyke dingen, het *Goud* des woords ende des geloofs, de *witte kleederen* der gerechtigheid Christi, ende de *oogen-salve* des H. Geests, *Apoc. 3.* zoo zal hy u de lichamelyke dingen, als eene toegifte, geven.

Elke dag heeft genoeg aen de quellinge, bekommernisse ende zwarigheid die op den zelven voorvalt. Gy behoeft u te vergeefs om het toekomende quaed zoo niet te bekommeren, noch u zelfs voor de tyd elendig te maken.

N. B. Hier word doorgaens gesproken van angstige, ende onmatige zorge, spruytende uyt klein-geloovigheid, ende verhinderende de forge der zaligheid. Anders zo zyn wy ook schuldig voor deze dingen te zorgen. *1 Tim. 5: 8.*

Fac tu quæ tua sunt, cætera linque Deo.
 Doet gy het geen' van u moet zyn gedaen,
 En laet aen God dan all' het and're staen.

Tegens lastering en Achterklap.

Stem: O Kersnacht schoonder als de dagen.

Of: Cloris quand je vois ton visage.

1. **G** Een mensch en kan de tonge temmen / *Iac. 3: 7/8.*
N och haer senn'ge woorden stremmē /
 Zp is een onbedwinglyk quaed.
 Men temd wel d' alderwreedste dieren
 En vog'len die in 't wilde zwieren ;
 De tong zich niet regeeren laet.
2. **W** aer zich de menschen maer versellen /
 Daer hoord men dadelyk vertellen
 Van 't quade dat een ander doet.
 Verschuyld by in verborzen hoeken /
 De quade tonge zal u zoeken /
 Hoe nauw gy ook u wacht en hoed.
3. **I** ndien men iemand niet mag lyden /
 Men raept het op van allen zyden /
 Tot zynen hoon / 't zp waer of vals /
 Of 't openbaer of onbekent is.
 Als maer zyn naem daer door geschend is /
 Want hare gading is van all's.
4. **W** el werden zulke booze tongen /
 Die 't quaed uitspoutwen onbedwongen /
 Geleken by een boos senn / *Iac. 3: 8.*
 Dat doodlyk is / en als een zuyvel
 Erst uytgespogen van den duyvel ;
 Doch 't heeft een ander glimp en schyn. *Joh. 8: 44.*
5. **W** ant 't geen op 't meest is te beklagen ;
 Een lasteraer en wil niet dragen
 Des lasteraers verachte naem :
 Dies weet hy hem alzo te myden /
 Dat hy 't bedekt met medelyden /
 Met liefd' en pper al te zaem.

6. **D**aer

6. Daer zynder vele die haer magen /
 Dol van haers naesten seplen dzagen /
 En als men die uytspouwen wil /
 Men geeft 't eene schyn van reden /
 Men zal zyn woord met schaemid bekileeden /
 Zoo komt den laster zacht en stil.
7. Men zuchtet diep / men ziet zeer zimpel /
 En maekt de baen met lang gewimpel
 Van dzoebe woorden eerst wel klaer ;
 't Hoofd als een bies na d'aerd moet hellen /
 Als of men kond geen bybe tellen /
 Dan kend men niet den lasteraer.
8. Het moeid my van myn vziend wel dapper /
 (Spreekt een heploozen achterklapper /
 Dat ik het van hem zeggen moet.
 En onder dit schyn-heilig kallen
 Laet hy den achterklap ontvallen /
 Die in zyn hert van binnen woed.
9. Dooz zoo bedriegelyke talen
 Zyng naesten seplen op te halen
 Is laster in den hoogsten trap ;
 Ja / om die looze booze streken /
 Als zynde Satans eigen trekken /
 Den alder slimsten achterklap.
10. Dooz and'ren kan men zich noch hoeden /
 Van dezen heeft men goed vermoeden /
 Men meend dat hy geen quaat en dinkt /
 En dat hy spreekt uit mededogen ;
 Dit is eerst na de kunst bedrogen ;
 Dus is 't geen goud al watter blinkt.
11. Indien gy waerlyk zyt genegen
 Om liefde tot uw vziend te plegen /
 Gebuykt daer toe verstand en reem.
 Gy moet niet stellen uw behagen
 In dus hem achterweegs te dzagen
 Met achterklap by ieder een.
12. Kond gy zyn seplen niet verdzagen /

Leb. 19:
 16.
 Ibid.
 vs. 17.

Zoo

Zoo moet gy 't aen hem zelven klagen
En openbaren uw verdriet.

Berispt hem neerstig met vermanen /
En bid vooz hem met uwte tranen:

1 Joh. 5:
16.

Want zulkis met meerder vrucht geschied.

13. Zy eerelooze laster-monden /

Die klast en blaft als nyd'ge honden /
En byt en knaegd uwz naesten naem;

Hebt gy dan anders geen vermaken /

Dan dat gy moet een ander laken
En stelen hem zyn eer en saem?

Syr. 20:

14. Die iemands naem en eere stelen /

Zyn slimmer doch in alle deelen /

Dan eenig dief van geld of goed.

25.
ende 5: 17.

Want hier vooz kan men zich wel wachten /

Vooz deze niet / hoe gzoote krachten

En neerstigheid men daer toe doet.

15. Een goede name moet ook wezen

Veel meer dan Rykdom / uytgelezen;

Ja meer dan Silber ofte Goud.

Prov. 22:

1.

Zoo dan / die zulkie schatten roben /

Gaen and're dieben ver te boben /

Ja stelen meer dan duyzendvoud.

16. Wie zal beschryben al het quade /

Wie zal uytsprecken al de schade /

Die achterklap en laster doet?

Zy is een rechte vriendschap breeksster /

Zy is der vbandschappen queekster /

Die altyd twist en onheil broed.

Prov. 16:
28.

17. De geesselslag maekt scherpe striemen /

Maer tonge-slagen zyn als bliemen

Die snyden en doozkerben 't hert;

Zoo dat de kracht van vleesch en beenen

Vooz al het zuchten ende steenen

Ten lesten gantsch vermozfeld werd.

Syr. 28:
19.

Ibid. bff.
10/23.

18. Daer zynder vele t'allen dagen

Vooz scherpte van het zweerd geslagen /

Doch

Doch meer noch dooz de tong vergaen:
 Hy is al kloek die met zyn handen
 Kan bzeken haer met alle banden /
 En vooz haer grimmigheid bestaen.

19. Ook maekt de quade tonge wonden /
 Die niet weer haest en zyn verbonden:

Of schoon 't quetsuur geheeld zal zyn /
 't Lphteken zal nochtans belipben /
 En wonder is 't zoo 't uyt zal blyben
 De na-smert van haer eerste pyn.

20. Noch zal de last'raer zelve dragen
 De zwaerste straf en hardste plagen /
 Als God zal houden zyn gericht /

1 Cor. 4:

Die met lanternen wil doozzoeken /
 En stellen de verborzen hoeken /

5.
 Zeph. 1:
 12.

Des herten openbaer in 't licht.

21. Hoe zal dan zulk een mensche beven!
 Want zoo hy rekenschap zal geben /

Matt. 12:
 36.

Van elk vergeefs en ydel woord /
 Wat zal 't van laster-woozden wezen?
 God wil boozzeker ober dezen

Een zwaerder oordeel bzingen voort.

22. Geen lasteraer zal dan verwerben
 Des Rechters gunst / noch ook be-erven
 Het zuyver koninkryke Gods.

1 Cor. 6:
 10.

Zy zullen alle dan als honden
 Daer buyten zyn / en hare monden
 Niet weder open doen zoo trots.

Apoc. 27:
 15.

23. Haer stem zal dan zyn angstig klagen /
 Wanhopig zuchten en vertzagen /

Sap. 5: 3/
 5.

Och / och / hoe dier komt ons te staen /
 Dat wy Gods kinderen belachten /
 En als een by-spreuk doozsten achten.

2 Pet. 2: 1.

Die nu met eer zyn aengedaen!

24. Zoo legt dan af eens alle quaedheid /
 Al' achterklap / die zulk een zaed spreid
 Geveinstheid / nydigheid / bedrog.

Derz

Verdzaegt zachtmoediglyk malkand'ren /
 Vergeeft van herten d'een den and'ren /
 Heeft niemant een'ge klachte noch.

Col. 3: 13.

25. En boven al wilt u verwekken /
 Dat gy de liefde moogt aantrekken /
 Want zy is des volmackthepds band.
 En Godes lieffelyken vyede
 Will' in u herten heerschen mede /
 En altyd nemen d'oberhand.

Ibid bff.
 14/ 15.

Na achterklap niet te luysteren.

Stem: Psalm 100. Of 134. Of: *Christe die du
 bist dag en licht.*

1. **E**n neemt niet op een vals gerucht /
 Als hier of daer dooz laster-sucht
 De mensch van zynen naesten klapt /
 En tot zyn hoon of nadeel snapt.

Exod. 23: 1.

2. Want d'achterklapper niet alleen
 En overtreed / maer oock die geen
 Die d'achterklapper geeft gehooz
 En tot hem neygt een gunstig ooz.

3. Zy toonen beyde te gelyk
 Haer dienst den Satan in zyn ryk:
 Wat d'eene met zyn tonge doet /
 Daer toe zyn 's and'ren ooren goet.

4. 't Gebalt den duyvel wonder wel
 By zulk een ydel klap-gerel:
 Hy komt zeer vaerdig met een spzong
 In 's eenen ooz / op 's and'ren tong.

5. Het geern' aenhooren is het sap
 En voedzel van den achterklap:
 Zoo daer geen laster-ooz en waer /
 Zoo sweeg dan oock den lasteraer.

V. Boek.

A

6. Bes

6. Belwaerd dan niet alleen uw mond /
Maer ook uw ooz voor deze zond' :
Wie een van beyd' hier meed' besmet /
Heeft overtreden Godes wet.

Achterklap niet over te dragen.

Stem: *Psalms 9. Heer ik wil uyt's herten grond.*

1. **S**prak pemand opt op 's naestens eer /
Weer-haeld die reden nimmermeer /
En 't zal u niet zyn tot vermind'ring /
Noch tot uw' achtbaerheids verhind'ring.
2. Verteld het leven van een aer
By vriend noch vryand / hier noch daer /
En / is het swygen u geen zonde /
Ontdekt het niet met uwen monde.
3. By wien gy / onbedacht een woord
In 't by spreekit / heeft u uyt-gehoord /
En waergenomen al uw praten /
En zal te zynen tyd u haten.
4. Hebt gy van pemand wat gehoord /
Het sterf by u / maer 't swerf niet voort :
Zyt wel gemoed / en schoon 't u persten /
Gy zult'er nimmermeer aen bersten.
5. Wie opt den leed'gen achterklap
Weer oberdzaegt zoo gauw en knap.
Men acht de vleyer en kwa snapper
Niet beter dan d'achterklapper.
6. Wat d'achterklapper / na zyn aerd /
Eerst heeft ontfangen en gebaerd
Dat boed en koesterd d'oberdzager /
En schynt / om twist te zaepen / grager.
7. Het kwaed neemt zoo / men weer niet hot /
Gemeenlyk onder d'hant meer toe /
Gelyk een sneeu-bal / eens aen 't hollen /

Rom. 1:
29.

Al langſ hoe grooter word in 't rollen,

8. Een oore-blaser ſcheyd zoo maer

Spr. 16:
21.

De beſte vrienden van malkaer /

Of toond ten minſten zyn miſnoggen /

Om datſe zig zoo wel verdzoegen.

9. Dat niemand van een kwaade zaek

Spr. 17:5.

Zoo licht weer ophael' met vermaek

Maer trachte 't ſept eer toe te dekken /

Zoo zoekt men liefde te verwekken.

10. Wel hem / die liefd' en and'ren mee

Mat. 5: 9.

Nenmoedigd tot meer liefd' en bzee:

Maer 't zyn als grouwelen en ſpokien /

Spr. 6: 16/
19.

Die tuſſchen broeders twiſt aenſtokien.

11. Men mag den laſter nu en dan /

Wanneer 't niet anders wezen kan /

Verdragen met een ſtil miſhagen.

2 Tim. 2:
24.

Maer nimmer moet men ſ' overdragen.

12. Een draeg-blieg iſ altyd gehaet /

Om datze met haer etter ſchaed;

Maer wie voorzichtig iſ / mag ſchrymen

Daer deze draeg-bliegen komen.

13. Die als een achterklapper gaet /

Spr. 11:
13.

Ontdekt het heymelyke kwaed;

Maer die getrouw iſ van gemoede /

Bedekt de ſaek / nauw op zyn hoede.

Afradinge van kwaed gezelſchap.

Stem: *Psalm 8.* Of: Twee verſen voor een.

*Psalm 18, 32. of 45. Of: De menſch, die
niet in 't kwaade gantſch verſopen.*

1. **E**n komt niet op het pad der goddelooſen; *Job. 4:*

Hog ook en tred niet op de weg der boſe. *14/ 15.*

Derwerpt dien; en gaet 'er nimmer dooz: *Spr. 13: 11*

Wpht af ter ſtont wanneer gy komt daer dooz.

2. Wilt ober al nauw op u zelven ſetten /

Wie pekt aenrserd / zal zig daer mee besmetten:

Alzoo die met de zondaers ommegaet
Wozd hem / gelyk op 't leste metter daed.

3. Gelyk men in de warme Sonne-stalen /
Eer dat men 't weet / de byzunte zal behalen /

Ps. 1: 1.

Zoo wozd men ook als ongeboelyk quaed /
Wanneer men op den weg der sondaers staet.

4. Men ziet het baek/hoe datze/die goedaerdig
Zyn van haer zelfs/nogtans so ligt en vaerdig/

1 Cor. 15:

Wooz't omgaen met den quaden/zyn herleit/
Ja doen't geen eerst haer was tot tegenheyt.

83.

5. En laet u niet verleyden: quade reden
Verderben in't gemeen de goede zeden. (gin/

Daer't quaed maer heeft genomen zyn bes
Daer vzeet het staeg / gelyk de kanker in.

6. Wel aen dan wilt der boosen wegen haten /
En nimmermeer u daer op binden laten.

Bedenkt dit wel; met wien dat gy verkeerd /
Daer werd gy van geleerd / en mee ge-eerd.

Ps. 119:

7. Soekt t'aller tyd een meed-gesel te wesen
Van alle die oprecht den Heere vzesen /

63.

Endie wel acht op zyn beveelen slaen:
Zoo zult gy op de rechte spoore gaen.

Job. vs 79.

8. O God: geest dat zy tot my keeren mogen
Die utwe vrees behouden wooz haer oogen /

En kennen u getuygenissen recht /
Dat ik aen u mag blyven vast gehecht.

Tegen Geveynstheyd en Schyn-
heyligheyd.

Stem: *Onse Vader in Hemelryk.*

1. **W**at denkt gy / snoode hupchelaer /
Schyn-heyl'ge / vol gemaekt gebaer /
Die onder schoon gelaet en praet
In 't hert alle ondeugd schuylen laet /
Ja onder Godsdienst deksel hond

Soog

- Zoo listig bergen uwre zond'?
2. Waerom en tracht gy niet te zyn
 In waerhepd / 't geen gy zyt in schyn;
 Is 't goed te schynen bzoorn en flecht /
 Godzalig / heylig / en oprecht /
 Zegt of 't dan niet veel beter is
 Zult in der daed te zyn? gewis.
3. Nu zyt gy anders niet / o sot!
 Als eenes Apothekers yot /
 Met opschyft cierlyk toebereyd /
 En binnen doch vol ledighepd;
 Of als een graf / dat bukten blinkt /
 En binnen van onreynhepd stinkt.
4. Bedriegd u zelfs en and'ren by /
 Door uw vermomde huychel'ry /
 Maer God / die alles weet en ziet /
 En zult gy zoo bedriegen niet /
 Die hert en nieren t'aller stond
 Tot in haer binnenste doorgrond.
5. Gebeynsde deugd en is niet meer
 Als dubbel' ondeugd vooz den Heer;
 Hy haet die met den mond hem eerd /
 En 't herte verre van hem keerd:
 In geest en waerhepd / niet in schyn /
 Wil hy gediend in alles zyn.
6. Hy zal eens bzingen in het licht /
 Vooz uw en peders aengezicht /
 Al wat nu in de duysternis
 Bedekt en gantsch verborzen is /
 En openbaren metter daed
 Des herten heymelyken raed.
7. Dan zult gy naekt en bloot daer staen.
 Des deugds mom-aenzicht afgedaen.
 Dies / wilt gy zyn een goede soon /
 Soo maekt niet slechts uw handen schoon /
 Maer supverd aldermeest het hert /
 Op dat gy niet beschaemd en werd.

Mat. 23:
27.

Psal. 7: 10.

Ies. 29: 13/
14.

Joh. 4: 23

2 Cor. 4: 5.

Prov. 23:
62.

Jac. 4: 8.

Veel spreken en twisten van 't Ge-
loove zonder Godvruchtigheyd is ydel.

Stem: *Psalm 91. Die in Godes bewaring sterk.*
Of: *O Jesu schoon de wereld krygt.*

1. **H**oe zyn de menschen nu ter tyd
Dooz kennis opgeblasen!
Men hooztze maer met woorden-stryd
En d'yd'le vragen rasen:
Staeg zynse van 't geloove vol
Met twisten ende kyben /
Het welk haer maekt zoo dwaes en dol
Dat s' ongeloobig blyben.
2. Veel sprekers zynder / die 't alleen
Is in den mond geslagen:
De daders zyn gantsch ongemeen;
(En is 't niet te beklagen!)
Geleerde zynder al te veel /
Maer al te weynig wyzen:
Geloofs-geschillen 't meeste deel
Meer alff' geloove pypsen.
3. Men houd hem voor een pberaer /
En minnaer van 't geloove /
Die fraey daer van kan spreken maer /
Schoon hy de deugt verschobe.
Ooeff'ning der Godzalighedyd /
Waer zyt gy heen vertrokken?
Het schynd nu dat gy van ons scheid
Als uptgejaegt met stolken.
4. O mensch! die schoon van Christo sprekt /
En zelve daer en tegen
Zyn wet zoo roekeloos verbzeekt /
Verdoemlyk zyn uw wegen.

Gedenk / dat / eer gy 't zult vermoen /
 Hy zal ten oordeel komen / Matt. 26
 Daer niet na 't spreken / maer na 't doen ^{27.}
 Zal 't bonnis zyn genomen.

5. Geloob' en Godsdienst in de praet /
 Wanneer de daed daer af is /
 Den menschen meerder schaed als baet / Luc 12
 Wylz' hem toe meerder straf is. 47.
 De dienstknecht die geweten heeft
 Zyns Heeren welbehagen /
 En niet daer na en heeft geleefd /
 Zal hebben vele slagen.

6. Daerom wilt u geloove dan Mat. 23
 Betoonen uyt uw' werken;
 Wanneer gy 't pyyst / en spreekt daer van /
 Wilt ook het doen aenmerken.
 't Geloove van de werken bloot / Jac. 2:
 En niet dooz liefde krachtig / 17/ 20.
 Is maer vooz God geacht als doot: Gal. 2: 6.
 Dies voegtze t'zaem eendzachtig.

Wereldsche droefheyd te myden.

Stom: O nacht! jaloerse nacht.

1. **E**n wilt uw' ziele niet tot droefheyd over- Syr. 22
 geben / (raed / 21/ 22)
 Noch quel u zelven niet dooz uwen eygen
 Des herten byzolphheyd is zelfs des menschen
 leven /
 Ja zy verlenget hem ook zyn dagen in der
 daed.

2. Hebt uwe ziele lief / en troost u eygen herte / Ibid. vff.
 De droefheyd die u pynd / zeer verre van u steld: 23/ 24.
 Want droefheyd heeft 'er veel verdozben dooz
 veel smerte /

En na een lang geguyt van't leven neer gebeld:
 Job. 17: 3. Een blyd en vrylyk hert maekt goed een
 22. Medicynne /

Soo dat ze krachtig werk en't lichaem vooz-
 deel doet:

Maer een verflagen geest ten lesten dooz veel
 pyne

't Gebeente gantsch verdzoogd van het ge-
 zonde bloed.

Phil. 4: 6/7. 4. Weest in geen ding bezogt: maer maekt
 dooz bidden / smeken /

En danken / uw' begeert by God slechts
 openbaer:

Op dat de vrede Gods / die niet is uit te spreken /
 In Christo Jesu steeds uw' hert en zin
 bewaer.

Ps. 34 8. 5. Hy zal u leeren / en aenwyzzen uwen paden /
 Die gy verkiezen zult / en zonder hinder gaen:

Hy zal u wysselyk in al uw werken raden /
 Zyn oog zal op u zyn: hy neemt uw zaken
 aen.

6. Of / wilt gy zyn bedzoefd / wilt ander dzoef-
 heid leeren /

Kiest treurigheid na God / des weerelds
 dzoefheid vlied.

Des weerelds dzoefheid zal u op het hoogste
 deeren /

De treurigheid na God in't alderminste niet.

2 Cor. 7: 7. De treurigheid na God / werkt (zoo men
 10. kan bemerken)

Onrouwelyke boet tot onzer zaligheid /
 Maer 's weerelds dzoefheid zal de dood op't
 leste werken.

Daerom neemt wel in acht dit merklyk on-
 derscheid.

8. Zoo gy dan treuren wilt / zoo treurd om
 uwe zonden /

Dat

Dat gy zoo menigmael hebt ulwen God
vergramt:

Smeekt Christum dat hy u wil wassen in zyn
wonden;

En doet daer na met lust u aenbevolen ampt.

9. Wil tot dien eynd maer aen uw quade toeval
denken /

Op dat gy meugt daer dooz te meer vernees-
derd zyn /

Maer niet op dat gy zoud daer dooz u zelbe
krenken /

En halen meer gequel in plaets van medicyn.

Tegens de Liefde des Werelds,

uit 1 Joh. 2: 15, 16, 17.

Stem: *Ripikabam.*

1. **W**ilt doch / o mensch! de Weereld
minnen niet /

Noch 't geen dat gy in deze wereld ziet /

Noch 't geen dat gy in deze wereld ziet;

Die ze minnen // Zyn verr' met haer zinnen

Dan's Vaders liefd' / en't geen hy haer gebied.

Dan's Vaders liefd' // Dan's Vaders liefd' /

en't geen hy haer gebied.

2. Want al wat hier is in des werelds kruyt /

Is's vleesches lust en qua begeerlykheid /

Is's vleesches / Ec.

Daer uw oogen // Licht dooz zyn bedrogen /

En dezēs levens yd'le grootzigheid /

En dezēs levens / Ec.

3. En dit al t' zaem is uit den Vader niet /

Maer uit de snoo verdozben wereld / siet /

Maer uit de / Ec.

En de wereld // Bedrieglyk bepeerd /

A 5

Sal

Sal haest voorby gaen / en al wat zy ried /
Sal haest / &c.

4. Maer die altyd den wille Godes doet
En neygt niet tot de wereld zyn gemoed /
En neygt / &c.

Die zal blyben // En beklyben ;
Ja tot zyn erfdeel krygen 't eeuwig goed /
Ja tot zyn / &c.

Men moet de wereld niet gelyk
worden.

Stem : *Als ik als een duyve kirre.*
Of : *Petit Bourdeaux.*

Exod. 23. 2. I.

A Ch hoe volgt men in het bosze
d' Aldergrootste menigt' nae !

Na den weg eens goddelooze
Gaet men lichtelyk te rae.

Men vergaep't zig op malkander
Al te licht en onbedacht ;

d' Gene blinde zal den ander
Eynd'lyk leyden in den gracht.

2. Hoort men niet de menschen heden /
Tot een dekzel harer zond' /

Wel verhalen zulke reden /

Met haer aengewasschen mond ;

't Is alzoo in onze tyden

's Werelds loop en die manier /

Niemand zal ons mogen leyden

Zoo wy anders leven hier.

3. Met de Wolven moet men huylen /

Als men met haer is gerot /

Of men houd ons maer voor uylen /

Daer men mede lacht en spot.

Weg dan met uw vise-basen

Daer gy mee gekomen zyt ;

't Zyn

Matth. 15:

24.

- 't Zyn by ons de kloekste basen /
Die haer schikken na den tyd.
4. Waerom dus u zelfs bedrogen /
O gy arme werelds kind ?
Want voorzeker zyn uw oogen
Toegesloten en verblind.
Weet gy niet / wanneer de dagen
Zyn zoo boos / dat zulks beduyd /
Dat gy moet meer zorge dragen
Om den tyd te koop en uyt ?
5. Daerom in verdorven tyden
Heerstig op uw ziele let :
't Lichaem weet gy wel te myden
Als de lucht zeer is besmet.
Denkt hoe dat de tyden quader
Sullen zyn / hoe dat haer eynd
Ook zal wezen dies te nader :
't Grootte quaed de tyd verkleynd.
6. Wilt gy onder Christi schapen
Syn gerekend en vergaerd /
Gy en moet geen vzeugde rapen
In der booze Wolven aerd ;
Maer moet hooren ende kennen
Hwes Herders zoete stem /
En u meer en meer gewennen
Om alleen te volgen hem.
7. Anderzints het is te vzezen /
Dat de tyd eens komen zal /
Dat gy zult verstoaten wezen
Met de Wolven uyt den stal.
Keert / o mensche ! loopt niet verder /
Wyl de stal nog open staet /
Daer de goedertieren Herder
Synne schaepkens binnen laet.
8. Soo men uw eenboudig leben
Dan beschimt en u veracht /
Dat en kan geen hinder geben :

Exh. 5: 13.

Joan. 10:
14: 16.

Wee

Luce 6: 25.

Wee den genen die nu lacht /
Want het zal eens weer gebeuren /
Dat ze die nu zyn zoo praat /
Sullen weenen ende treuren /
Ja van tranen worden zat.

9. Wee u / als de goddelooze

Luce 6: 22 /
26.

Sullen spreken wel van u :
Maer wel zalig zyt gy / zoo ze
Syn van u geselschap schu /
Soo z' u haten / last'ren / smaden /
En u houden tot een spot :
Ja verblvd u / als de quaden
U aenzien voo? dwaes en zot.

2 Cor. 3: 18. 10.

Al die wys wil zyn te rechte /
Dwaes in deze wereld heet /
En men houd hem als een slechte
Die gantsch niet of weinig weet :
Maer die zoo genaemde dwaesheid
Eerst de rechte wysheid is ;
Wat des Werelds vuyt geraes zeyd
Is doch al te zamen mis.

1 Pet. 4: 4 /
11.

't Dunkt de goddelooze hoopen
Dreemd / als gy u niet bereydt
In gezelschap mee te loopen
Tot haer overdadigheid /
Om die als met bolle vaten
Uyt te gieten onbevreesst ;
Hierom is 't dat zy u haten
En u last'ren aldermeest.

Ibid. v. 5 /

12. Maer zy zullen (hoewel noode)
Rekenschap doen aen die geen
Die de lebend' en de doode
Alle richten zal tot een.

Sap. 5: 3 /
4 / 5 / 6.

Dan zal 't eerst te rechte blyken /
Wie de dwaes of wyze zy /
d' Eene zal dan 't hert beswyken /
d' Ander zal dan wezen bly.

13. Wilt gy zyn van God geprezen /
 En gelyk zyn kind geacht /
 Onberispelyk moet gy wezen
 Midden in een krom geslacht /
 Onder welke gy moet stonk'ren
 Als een licht in 't aerdsche dal /
 Dat geen mensche weer verdonk'ren
 Dooz een quaed exempel zal.
14. 't Is niet groots zig vroom te toonen
 Onder een oprechte schaer ;
 Maer by booze menschen woonen /
 En oprecht te blyven daer.
 Woond gy daer men 't quaed gewoon is /
 Zoekt het goede dies te meer :
 Leest gy wel daer Satans thoon is /
 Gy behaelt te grooter eer.
15. Van de wereld wild u myden /
 Dat gy haer niet word gelyk /
 Want in deez' verdozven tyden
 Legt zy gantschlyk in den styk.
 Wilt veranderd in 't gemoed zyn /
 Op dat gy beproeben meugt /
 Godes wil / dat zal u goed zyn /
 En u geven meerder vzeugd.
16. Werelds vzeugd is niet in 't herte /
 Maer alleen in 't aengezicht ;
 Binnen is de pyn en smerte ;
 Of haer vzeugd verdwypnt zeer licht.
 Al het lacchen en vermaken
 Van een ydel werelds zot /
 Is gelyk het doozne-kraken
 Onder een gestookte pot.
17. Heer / ik wil my garen schepden
 Van de booze wereld af :
 Wil my dooz uw Geest geleiden
 En vertroosten met uw staf.
 Wilt gy stieren myne voeten /

Phil. 2: 15.

Apoc. 2: 17.

Rom. 12: 2.

1 Ioan. 5: 19.

Ecc. 7: 6.

Ps. 23: 4.

Oy

Op dat ik my niet en stoot /
Want veel quaeds komt my ontmoeten
In dit duyster dal der dood.

Ps. 12: 2. 18. Wilt behouden en behoeden

In deez' quade tyden / Heer /
Want aen vromen ende goeden /
Lieve God / ontbreekt het zeer.
Ware deugd begint te mind'ren /
Wepnig is het trouw getal
Heden onder menschen kind'ren
In dit ydel aerdsche dal.

19. Maekt my deze wereld moede /
Dat ik walgen mag van haer /
En aenschoutwen mag het goede

Ps. 106: 2.

Van uw uitverkooren schaer :
Op dat ik ook t'allen tyden /
Met u erfdeel roemen mag /
En my met u volk verblyden /
Niet gelyk de wereld plag.

Ps. 36: 9/
20.

20. Wilt my uit de beekke dzenken
Awer zoete wellust Heer /
Dat ik niet en mag gedenken
Aen des werelds wellust meer.
Die tot u hem zal begeben /
En zyn wegen tot u richt /
Die zal vinden troost en leven /
En in u licht zien het licht.

Geen zonden te klein achten.

Stem: *De Lof-zang Maria.*

Of: *Simeonis.*

Of: *O onbedachte Feugd.*

1. **E**n acht geen zonde licht /
O mensch! in u gezicht /
Ook d'alderkleinste zonden /

- Die konnen werden groot /
 Zoo dat zy tot der dood
 Uw' arme ziel verwonden.
2. De zond is als een pluytm
 In 't eerst / maer dooz verzuim
 Zal haer gewicht vermeeren /
 En werden als een steen /
 Die u zal na beneen
 Ter helle waerds doen heeren.
3. 't Verzupmen van een reet
 Of van een kleine spleet
 Doet wel het Schip verdzinken :
 Zoo kan een kleine zond'
 Ons eind'lyk tot den grond
 Der hellen doen verzingen.
4. Men werd niet t'effens quaed :
 Maer van een kleine daed
 De zond' eerst haer begin neemt :
 Erst eischt zy maer een deel
 Van 't hert / tot dat zy 't heel
 Met list ten laetsten in-neemt.
5. Waer slegts de slang in boord
 Haer hoofd / daer zal ze boord
 Haer lichaem ook indzingen :
 Zoo doet de zonde mee !
 Zy wil niet uyt 'er stee /
 Of moet haer werk volbzingen.
6. Een zond' gaet niet alleen /
 Maer zy zyn vast aen een
 Als schakels aen een keten :
 De een sleept d'ander dza
 Gemakkelyken na /
 Ook eer wy 't zelve weten.
7. Dat niemand dan te veel
 Dus met de zonde speel.
 Wil hy haer toegang geven
 En eenmael laten in /

Zy zal na haren zyn
Als meester willen leven:

1 Thess. 5:
22.

8. Onthout wel dezen raed:
Schudt alle schyn van quaed /
En wilt u hert bereyden
Te myden niet alleen
Het quaed / maer ook het geen
Hw tot het quaed kan leyden.

Tegens 't ydel bedekken en ver-
schoonen der zonden.

Stem: *Psalms 138. Twee verzen voor een.*
Of: *O! Heylig, zalig Betlehem.*

Sat. 3: 7.

1. **H**oe weet gy u / o Adams kind!
Te dekken nog met Dyege-blad'ren!

Job 31: 33.

't Is wonder hoe gy 't al verzind /
En hoe gy 't kondt by een vergad'ren!

2. Geen zond' en is zoo naekt en bloot /
Zoo openbaer geen overtreding /
Geen boosheid is zoo fel en groot /
Zy vind' voor haer noch een verdeding.

3. Gods heplig woord legt aen een zy;
Dat 's menschen herffen dicht / moet geldens
Men hoord maer van Sophistery
En van dooztrapte grepen melden.

Matt. 4: 6.

4. Of wil men ook tot ymands gunst
Hem met Gods Hepl'ge Wetten paepen /

2 Pet. 3: 16.

De Satan leert hem eene kunst /
Om die na zynen zin te draepen.

5. Dit maekt den mensch zoo blind en hard /
Dat hy zig zelven wys kan maken
Dat swart is wit / en 't witte swart /

Jes. 5: 10.

Kan 't quade pryzen / 't goede laken.

6. Hoe

6. Hoe maekt gy u met reden dol /
 Berooft 't geweten van zyn oogen /
 Om des / als met het hoost op 't hol /
 Na d'helle toe te lopen mogen?
7. Zegt eens / waer toe zal strekken al
 Het dwaes verbloemen utwer zonden /
 Wanneer de Rechter komen zal /
 Die hert en nieren wil doorzonden?
8. Die alles met lanteernen dan
 Wil door en door naeuw onderzoeken /
 En scherpe kennis nemen van
 Des herten diepste winkel-hoeken.
9. Dan zult gy naekt en bloot daer staen /
 En hebben niet om u te dekken:
 Wie zal u zaek dan nemen aen?
 Wie zal dan tot u voorszpraek strekken?
10. Al utwe wysheid en vernuft
 En is noch niet de rechte wysheid;
 Gy zyt verdwaesd en heel verzuft:
 Soekt wysheid die na 't Paradyg leid.

Job. 14: 9.

1 Cor. 4: 5.

Zeph. 1: 12.

Sw. 19: 20.

1 Cor. 3: 13.

